

JANUBIY KOREYA DAVLATIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI

B.M.Isayev

Andijon mashinasozlik insituti “Axborot texnologiyalari” kafedrası katta o‘qituvchisi.

Bahramov Fazliddin

Abdulazizov Mirmuhsin

ATT 89-21 talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14852898>

Annotatsiya. Ushbu maqolada Janubiy Koreya Respublikasida raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va uning mamlakat iqtisodiyotiga ta’siri tahlil qilinadi. Raqamli infratuzilmaning shakllanishi, innovatsion texnologiyalarning joriy etilishi va hukumatning raqamlashtirish strategiyalari haqida so‘z yuritiladi. Shuningdek, aqlli shaharlar, IoT va sun’iy intellekt kabi ilg‘or texnologiyalarning ijtimoiy va iqtisodiy ta’siri ham ko‘rib chiqiladi. Maqola Janubiy Koreyaning raqamli iqtisodiy o‘sish tajribasini o‘rganish va boshqa davlatlar uchun namuna sifatida baholashga qaratilgan.

Kalit so‘zlar: Janubiy Koreya, raqamli iqtisodiyot, texnologik innovatsiyalar, sun’iy intellekt, IoT, 5G, elektron hukumat, aqlli shaharlar, raqamli infratuzilma, raqamlashtirish.

Annotation. This article analyzes the development of the digital economy in the Republic of South Korea and its impact on the country's economy. The formation of digital infrastructure, the introduction of innovative technologies and government digitization strategies are discussed. The social and economic impacts of advanced technologies such as Smart Cities, IoT, and artificial intelligence are also considered. The article focuses on exploring South Korea's experience of digital economic growth and evaluating it as a model for other nations.

Keywords: South Korea, digital economy, technological innovation, artificial intelligence, IoT, 5G, e-Government, Smart Cities, Digital Infrastructure, digitization.

Аннотация. В этой статье будет проанализировано развитие цифровой экономики в Республике Южная Корея и ее влияние на экономику страны. Речь идет о формировании цифровой инфраструктуры, внедрении инновационных технологий и стратегиях цифровизации правительства. Также будут рассмотрены социальные и экономические последствия передовых технологий, таких как умные города, Интернет вещей и искусственный интеллект. В статье основное внимание уделяется изучению опыта Южной Кореи в области цифрового экономического роста и оценке его как модели для других стран.

Ключевые слова: Южная Корея, Цифровая экономика, технологические инновации, искусственный интеллект, IoT, 5G, электронное правительство, умные города, цифровая инфраструктура, оцифровка.

Kirish

Janubiy Koreya Respublikasi bugungi kunda raqamli iqtisodiyotning yetakchi davlatlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatning iqtisodiy muvaffaqiyati va texnologik yutuqlari uni global miqyosda ilg‘or davlatlar qatoriga olib chiqdi. Ushbu maqolada Janubiy Koreyaning raqamli iqtisodiyoti, uning rivojlanish bosqichlari va kelajakdagi istiqbollari haqida so‘z yuritimiz.

Raqamli iqtisodiyotga o'tishning asosiy omillari

Janubiy Koreya iqtisodiyotining raqamlashtirilishi bir necha muhim omillar bilan bog'liq:

1. Ta'lim va inson kapitaliga investitsiya: Mamlakat ta'lim tizimiga katta e'tibor qaratib, yuqori malakali kadrlarni tayyorlashga intildi. Bu esa texnologik innovatsiyalarni joriy etishda muhim rol o'ynadi.

2. Innovatsiyalarni rag'batlantirish: Hukumat va xususiy sektor innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlash orqali yangi texnologiyalarning rivojlanishiga hissa qo'shdi.

3. Raqamli infratuzilmani rivojlantirish: Yuqori tezlikdagi internet tarmoqlari va zamonaviy telekommunikatsiya infratuzilmasi raqamli iqtisodiyotning poydevorini yaratdi.[1]

Raqamli iqtisodiyotning asosiy yo'nalishlari

Janubiy Koreya raqamli iqtisodiyotining rivojlanishi bir necha asosiy yo'nalishlarda namoyon bo'ladi:

1. Aqlli shaharlar: Raqamli texnologiyalar yordamida shahar infratuzilmasini optimallashtirish, energiya samaradorligini oshirish va fuqarolarga qulaylik yaratish maqsadida aqlli shaharlar loyihalari amalga oshirilmoqda.

2. Aqlli ishlab chiqarish: IoT, katta ma'lumotlar va sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanib, ishlab chiqarish jarayonlari avtomatlashtirilmoqda, bu esa mahsulot sifatini oshirish va xarajatlarni kamaytirishga olib kelmoqda.

3. Elektron hukumat: Davlat xizmatlarini raqamlashtirish orqali fuqarolarga qulay va tezkor xizmatlar taqdim etilmoqda, bu esa boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Raqamli iqtisodiyotning ijtimoiy va iqtisodiy ta'siri

Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi Janubiy Koreya jamiyatiga bir qator ijobiy ta'sir ko'rsatdi:

1. Iqtisodiy o'sish: Texnologik innovatsiyalar yangi ish o'rinlari yaratish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashga yordam berdi.

2. Hayot Sifatining oshishi: Raqamli xizmatlar va aqlli texnologiyalar fuqarolarning kundalik hayotini yengillashtirdi va turmush sifatini yaxshiladi.

3. Global raqobatbardoshlik: Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi Janubiy Koreyaning xalqaro bozordagi raqobatbardoshligini oshirdi.

Mahalliy tadqiqot

2020 elektron hukumat xizmatidan foydalanish bo'yicha so'rov (MOIS, 2021) oktyabrda noyabrgacha o'tkazildi 2020 yil, 4000 yoshdagi fuqarolarga qaratilgan uy tashriflari bo'yicha intervyu so'rovlari va onlayn so'rovlar asosida 16-74 mamlakat bo'ylab. Hukumat 24 foydalanish darajasi bilan solishtirganda 26.7% ga oshdi o'tgan yil -57,4 yilda 2019% dan 84,1 yilda 2020% gacha-ehtimol COVID-19 pandemiyasi ta'sir qilgan. Yilda 2020 yilda 10 koreysdan to'qqiztasi elektron hukumat xizmatidan foydalangan va fuqarolarning 98,1% qoniqishgan xizmat bilan(1-jadval).

Tadqiqot, shuningdek, eng koreyslar hukumat kirish, deb topildi 24 orqali Internet, ozchilik telefonlardan foydalangan holda. Eng ko'p ishlatiladigan elektron hukumat xizmatlari uy solig'i (86,5%), hukumat 24 (84,1%), va milliy tibbiy sug'urta (65,9%). Batafsil so'rov natijalari 2-jadvalda keltirilgan. Xabardorligi elektron hukumat xizmati 95,7%, foydalanish darajasi 88,9% va qoniqish darajasi 98,1% ni tashkil etdi.

Yilda yosh shartlari, foydalanish darajasi o'smirlar orasida eng yuqori bo'ldi, va qondirish darajasi eng yuqori bo'ldi yigirma yoshdagilar orasida. 60 yosh va undan katta yoshdagi odamlarning xabardorligi, raqamli himoyasiz guruh, o'tgan yilga nisbatan 79% - 9.3% edi.[2]

1-jadval. Yosh guruhlari bo'yicha raqamli xizmatlarga ijobiy javoblarning ulushi.

Element	Yil	Ulashish	Yosh					
			16-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74
Idrok	2020	95.7	100.0	100.0	100.0	100.0	99.9	79.0
	2019	93.8	100.0	100.0	100.0	100.0	99.3	69.7
Foydalanish nisbati	2020	88.9	100.0	99.1	99.7	99.4	88.0	59.2
	2019	87.6	98.7	99.1	98.6	95.5	84.9	58.1
Qoniqish	2020	98.1	96.3	99.7	98.4	97.6	98.0	96.8
	2019	97.8	97.1	98.1	97.2	98.6	97.8	97.7

2-jadval. Yosh guruhlari bo'yicha raqamli xizmatlardan foydalanish nisbati (%).

Element	Foydalanish nisbati		(2020) Yosh guruhi bo'yicha foydalanish darajasi					
	2019	2020	16-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-74
Uy soliqi	97.2	86.5	58.5	73.8	90.0	91.5	88.2	92.7
Xukumat 24	57.4	84.1	78.5	80.3	87.8	85.6	82.3	86.1
Milliy tibbiy sug'urta	68.8	65.9	32.0	48.7	67.5	73.4	74.1	67.9
Aniq yolak	77.6	58.2	48.1	67.7	51.3	54.3	63.8	58.3
Ishchi tarmoq	-	38.4	49.6	57.4	39.9	31.6	35.0	24.9
Yaxshi to'lov	12.2	32.9	45.2	34.3	30.9	38.4	26.1	29.1
Qishloq xaqida ma'lumot	36.1	31.6	24.8	27.0	30.4	29.6	38.3	36.5
So'rov markazi	-	19.8	8.0	11.9	24.4	23.0	20.7	21.7
Q-Net	-	14.3	22.9	23.4	14.5	12.6	10.7	9.0
I-Sarang	20.3	13.2	4.6	1.9	30.4	14.7	8.7	9.1

Kelajakdagi istiqbollar va xulosa

Janubiy Koreya raqamli iqtisodiyotining kelajagi yanada yuksak marralarni ko'zlamoqda. Mamlakat sun'iy intellekt, 5G texnologiyalari va boshqa ilg'or sohalarda yetakchilik qilishni maqsad qilgan. Ushbu yo'nalishlarda amalga oshirilayotgan strategiyalar va investitsiyalar Janubiy Koreyaning raqamli iqtisodiyotdagi muvaffaqiyatini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Umuman olganda, Janubiy Koreya Respublikasining raqamli iqtisodiyotga o'tish tajribasi boshqa davlatlar uchun namuna bo'lib, raqamlashtirish jarayonida qanday strategiyalar muvaffaqiyatga olib kelishini ko'rsatadi.[3]

Foydalangan adabiyotlar:

1. Kang, M. and D.H. Lee (2019), 'Innovation Characteristics of Korean Service Companies', KIET Industrial Economic Review, 24(1), pp.17–32.

2. **2.KIPA** (2020), ‘E-Government: Innovations from the Korean Digital Government Developments’, Modularization of Korean Administrative Development Experience, KIPA 2020-02. Seoul: Korea Institute of Public Administration.
3. **3.Isayev. B.** (2024). “Biznes analitikaning raqamli iqtisodiyotdagi axamiyati”. Research and implementation, 2(7), 8-13.
4. **4.Makhamatshoyevich.I. B.** (2023). Methods of using modern advanced and virtual real tools in the process of teaching higher education. Innovation in the modern education system, 3(30), 332-339.